

Prof. Juliusz (Luke, Julek) Łukasiewicz, Jr, D.Sc. (Imperial College)

(1919 – 2018)

Urodził się 7 listopada 1919 w Warszawie jako starszy syn Juliusza i Marii, z domu Balukiewicz. Rodzina pochodziła z Żytomierszczyzny (na polskiej Ukrainie). Zmarł 31 marca 2018 w Ottawie. Syn zanego dyplomaty polskiego, należącego do przedwojennej polskiej elity, po przewrocie majowym w 1926. Jeden z wybitnych przedstawicieli pokolenia urodzonego w niepodległej Polsce po 1918 roku, inżynier mechanik, specjalista aerodynamiki prędkości naddźwiękowych, długoletni profesor mechaniki i aerodynamiki w Carleton University w Ottawie. Długoletni członek Oddziału Ottawskiego Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie. Należał do pokolenia Niezlomnych i był niestrudzonym działaczem na rzecz wolnej Polski po drugiej wojnie światowej, w Ameryce i w Kanadzie. Profesor Juliusz Łukasiewicz był człowiekiem otwartym na innych i pogodnym przez całe swoje życie. Należał do polskiej elity na uchodźstwie. Był powszechnie lubiany, również przez swoich studentów i wychowanków.

Wykształcenie

Po zdaniu matury w Gimnazjum im. Stefana Batorego w Warszawie w 1937, odbył roczny kurs z cywilizacji francuskiej na Sorbonie w Paryżu, a po powrocie do kraju rozpoczął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej. W 1941 został oddelegowany na studia, na początku w St. Andrew 's University, a potem w Imperial College w Londynie, a następnie na Polskim Uniwersytecie Na Uchodźstwie (studia politechniczne). W 1966 otrzymał tytuł Doctor of Science (in Engineering) w Imperial College, London, England.

Przed wojną

Odebrał staranne wychowanie w domu o polskich tradycjach patriotycznych. Towarzyszył często swemu ojcu, Ambasadorowi RP w Moskwie (1934-36) i we Francji (1936-39), podczas wakacji. Jako student Politechniki Warszawskiej, przed samym wybuchem wojny, wstąpił do Legii Akademickiej w Warszawie.

Losy wojenne

Juliusz Łukasiewicz 21 września 1939 zdołał wyjechać do Paryża, gdzie wtedy jego ojciec piastował funkcję Ambasadora RP we Francji. 14 października wstąpił jako ochotnik do Armii Polskiej we Francji, a po ukończeniu Podchorążówki Piechoty, został żołnierzem 10 Brygady Kawalerii Pancernej gen. bryg. Stanisława Maczka. Z nią został ewakuowany do Wielkiej Brytanii (do Szkocji). W 1941 został oddelegowany na studia (na początku w St. Andrew's University, w Imperial College w Londynie, a następnie na Polskim Uniwersytecie Na Uchodźstwie (studia politechniczne). Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w dziedzinie aerodynamiki wysokich szybkości naddźwiękowych w słynnym Royal Aircraft Establishment w Farnborough.

Podczas wojny w 1942 w Anglii pojął za żonę Halinę z Drymmerów która, podobnie jak on sam, pochodziła z kręgu wybitnych piłsudczyków.

Po wojnie (Kanada i Stany Zjednoczone A.P.)

Po wojnie, nie godząc się z nową okupacją Polski przez komunistów, wyemigrował w 1948 ze swoją żoną z Wielkiej Brytanii do Kanady. Dr Juliusz Łukasiewicz rozpoczął pracę jako Research Officer w High Speed Aerodynamics Laboratory, a wkrótce potem został jego dyrektorem, w National Research Council w Ottawie (1949-1957).

Tunel aerodynamiczny tzw. *9-m Wind Tunnel* (proj. J. Łukasiewicz), High Speed Aerodynamics Laboratory, National Research Council, Uplands Campus, Ottawa

W latach 1958-1968 był naczelnym dyrektorem von Kármán Gas Dynamics Facility, Arnold Engineering Development Centre, USAF Base w Tullahoma, TN, USA. W latach 1968-1970 był profesorem w Department of Aerospace Engineering, a potem prodziekanem Research and Graduate Studies, Virginia Polytechnic Institute and State University w Blacksburg, VI, USA. W 1966 otrzymał tytuł Doctor of Science (in Engineering) w Imperial College, London, England.

W 1971 powrócił do Ottawy i rozpoczął pracę w Department of Mechanical and Aerospace Engineering, Carleton University, gdzie wykładał do 1997 przedmioty z dziedziny inżynierii mechanicznej i lotniczej oraz zaprojektowany przez siebie nowy przedmiot interdyscyplinarny pod nazwą "Technology, Society and Environment".

Von Kármán Gas Dynamics Facility, Arnold Engineering Development Centre, US Air Force (USAF) Base, Tullahoma, TN, USA

W latach 1977-78 był dyrektorem Transportation Study w Science Council of Canada. Był wynalazcą rozwiązania technicznego, używanego później powszechnie w laboratoriach aerodynamicznych, tzw. rury uderzeniowej o zmiennym przepływie na uzyskiwanie większych prędkości przepływu przy mniejszym stosunku ciśnień (w latach 1950-70) oraz nowego typu dużego, „trójdźwiękowego” tunelu aerodynamicznego o krótkotrwałym przepływie (obejmującego cały zakres prędkości (do badań modeli aerodynamicznych): pod-, trans- i naddźwiękowych). Jego konstrukcja przewyższała tunele konwencjonalne (1950-1955). Tunele zaprojektowane w Kanadzie działają do dnia dzisiejszego w IAR, NRC, Uplands Campus koło portu lotniczego w Ottawie. Według tego projektu wybudowano szereg tuneli aerodynamicznych na całym świecie m.in. w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Kanadzie, Szwecji, Rumunii, Indiach i w Jugosławii.

Organizacje profesjonalne i publikacje

Profesor Juliusz Łukasiewicz był członkiem szeregu organizacji profesjonalnych i inżynierskich, m.in. był członkiem założycielem Canadian Aeronautics and Space Institute (CASI) gdzie otrzymał tytuł Fellow, American Institute of Aeronautics and Astronautics (AIAA) gdzie również otrzymał tytuł Fellow, oraz posiadał licencję inżynierską w prowincji Ontario (Professional Engineers Ontario). Członek Commonwealth Advisory Aeronautical Research Council 1955-57, Advisory Group for Aeronautical Research, S&TO, NATO 1962-70, consultant US National Academy of Sciences 1969-71, przewodniczący Supersonic Tunnel Association i Aeroballistic Range Association 1961-62. Autor licznych prac i artykułów w dziedzinie aerodynamiki i transportu oraz publikacji książkowych, m.in., *Experimental Methods of Hypersonics* (New York 1973), *A Railway Game: A study in Socio-technological Obsolescence* (Toronto 1976), *The Ignorance Explosion: Understanding Industrial Civilization* (Ottawa 1994) oraz wspomnień *Rue Łukasiewicz* (Ottawa 2011) – dwie ostatnie pozycje posiadają wydania polskie. Opracował i doprowadził do wydania dwóch pozycji historycznych: Łukasiewicz J.: *Dyplomata w Paryżu, 1936-1939: wspomnienia i dokumenty Juliusza Łukasiewicza, ambasadora Rzeczypospolitej*

Polskiej, wyd. rozszerzone, oprac. Waław Jędrzejewicz i Henryk Bułhak. Londyn 1989 Wyd. Polska Fundacja Kulturalna, wyd. 1 krajowe *Dyplomata w Paryżu* Warszawa 1995, Wyd. Warszawska Oficyna Wydawnicza *Gryf* i Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, oraz Drymmer W.T.: *W służbie Polski*, Warszawska Oficyna Wydawnicza "Gryf", Instytut Historii PAN, Warszawa 1998. Pierwsza pozycja dotyczy ojca Profesora, a druga ojca Jego żony, Tomira Drymmera, dyplomaty i pracownika przedwojennego MSZ z czasów min. Józefa Becka.

Profesor Łukasiewicz ufundował coroczną nagrodę dla najlepszego ucznia II Liceum im. Stefana Batorego w Warszawie, w nauce w dziedzinie nauk ścisłych, za bardzo dobre wyniki w nauce i wzorową postawę uczniowską (od 1996).

Działalność niestrudzenie na rzecz niepodległej Polski na forum polonijnych organizacji społecznych m.in. Północno-Amerykańskiego Studium d/s Polskich (zorganizowanej grupy polskiego lobby pod przewodnictwem profesora S. Ehrenkruetza, University of Michigan, Ann Arbor, 1976-87), Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie (od 1971), Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kanadzie (od 1971) oraz Stowarzyszenia Techników Polskich (od 1949).

Odnaczenia

Za swoje zasługi otrzymał tytuł obywatela honorowego stanu Tennessee, Premium Award przez The Royal Aeronautical Society w Londynie (1955), Volunteer Award – 15 years przez Ministry of Citizenship and Culture of Ontario (1987). Był odznaczony szeregiem odznaczeń wojskowych i cywilnych m.in., Defence Medal, War Medal, i The Commemorative Medal for the 125th Anniversary of Canada 1867-1992.

Rodzina

Ożenił się podczas II wojny światowej z Haliną z domu Drymmer. Jego żona zmarła w 1985 w Ottawie. Posiadali dwóch synów Marka (Toronto) i Piotra (New York) oraz pięcioro wnuków. Otaczało go liczne grono przyjaciół, których traktował jak swoją rodzinę. Ewa Żernicka była jego długoletnią towarzyszką życia.

Z zamiłowania był projektantem, architektem i fotografem, który miłował otaczającą Go naturę. Lubił też dyskusje na wszelkie tematy dotyczące skomplikowanych zagadnień współczesnych i historycznych. Był wybitnym członkiem polskiej elity na wygnaniu, w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie.

Bibliografia

[Juliusz Łukasiewicz Obituary - Ottawa, ON | Ottawa Citizen - Legacy.com](#)

Aleksander Maciej Jabłoński – *Wspomnienie o Profesorze Juliuszu Łukasiewiczu* – manuskrypt, kwiecień 2018

Ewa Żernicka, Piotr i Marek Łukasiewicz - *Juliusz Łukasiewicz (7.11.1919 – 31.03.2018)* – wspomnienie pośmiertne, *Wyborcza* – 04.02.2019 - [Juliusz Łukasiewicz \(7.11.1919 - 31.03.2018\) - Wyborcza.pl](#)